

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

8^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1900

**Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland
en Nederlanders betrekking hebbende Pen-
ningen, geslagen na November 1863**

(Vervolg op het werk van mr. JACOB DIRKS)

DOOR

W. K. F. ZWIERZINA

---

1. 1864: 10 Januari.

H. C. VAN DER BURCH 25 jaar lid van den
gemeenteraad van Oudshoorn.

TER HERINNERING
AAN
HET 25 JARIG
LIDMAATSCHAP
VAN
DEN WELEDELEN HEER
H. C. VAN DER BURCH
ALS RAADSLID
DER
GEMEENTE
OUDSHOORN
10 JANUARIJ
1864.

De andere zijde van dezen penning is onbekend.

Beschreven naar den stempel aan 's-Rijks munt aanwezig, 40 m.M.
Cat. Stempels, n°. 257.

2. 1864. 26 Januari.

Gedenkpenning ter eere van A. VAN HOFTEN,
bij de 50 jarige herdenking van de over-
rompeling van 's-Hertogenbosch door de
Pruissen en de verbonden burgers.

Vz. Het wapen van 's-Hertogenbosch (zon-
der kroon), daarboven het borstbeeld van Z. M.
koning WILLEM III, in plaats van de wilde-
mannen rechts klimmende leeuw met de ne-
derlandsche vlag in den rechtersvoet, links
een jonge schipper met lans, waarop een vrij-
heidshoed (VAN HOFTEN was in 1814 schipper).

Omschrift: *Herinnering aan de bevrijding
uit vreemde overheersching 26 Januarij 1814.
Onder de regeering van Koning Willem III
26 Januarij 1864.*

Kz. In een krans van oranje en eikenloof:
*De stad 's-Hertogenbosch aan haren verdien-
stelijke burger Adrianus van Hoften.*

Alles gegraveerd en opgelegd. Zilver 68 m.M.
Bij de familie VAN HOFTEN te 's-Hertogenbosch.
Bijdragen, 2^e druk, n°. 520.

Met klokgelui werd de 26 Jan. 1864 te 's-Hertogenbosch begroet
en ten 12½ ure werd VAN HOFTEN van zijne woning afgehaald naar
het Stadhuis, waar hij met fanfares der muziek werd begroet en de
plechtige uitreiking van den penning plaats had aan hem, „als een der
hier nog aanwezige overgebleven hoofdpersonen van de saamverbon-

den burgers, die volgens oorspronkelijke bescheiden uit dien tijd, 50 jaar geleden, met levensgevaar het meest heeft bijgedragen tot de verlossing der stad 's-Hertogenbosch van het vreemde juk." Hierna werd de eerewijn aangeboden, de schutterijmuziek gaf een concert en de kinderen der openbare scholen zongen toepasselijke liederen.

De penning werd vervaardigd door GEBR. VAN GEMERT, ciseleurs en graveurs te 's-Hertogenbosch.

3. 1864. 6 Maart.

50 Jarig huwelijk van C. A. F. LOTH en
C. VAN NAERSEN.

Vz. *
C. A. F. LOTH
EN
C. VAN NAERSEN
6 MAART
1864

Kz. *
50 JARIGE
ECHT
VEREENIGING

Twee lauwertakken en daaronder weder
een zespuntige ster.

Goud, 24 m.M. Verz. TEYLER.

4. 1864. 21 Maart.

Vijf en twintig jarig burgemeesterschap van
Mr. N. P. J. KIEN te Utrecht.

Vz. Naar links gewend borstbeeld in ambts-
gewaad als burgemeester met kommandeurs-
kruis en plaque van de orde van den Ned. Leeuw,
Metalen Kruis en Gesp voor XVjarige trouwe
dienst, daaronder rechts: D. VAN DER KELLEN F.

Omschrift: MR. NICOLAAS PIETER JABOB KIEN
Kz. In fraai bewerkten krans van eikenbladen en eikels:

XXI MAART MDCCCXXXIX.
DEN
BURGEMEESTER
VAN
UTRECHT
ERKENTELIJKHEID
GENEGENHEID
HULDE.
XXI MAART MDCCCLXIV.

Brons, 66 m.M. Verz. Z.

In goud aan den jubilaris aangeboden.

5 Van dezen penning bestaat nog een variant, verschillende in de lengte van den hals en plaatsing der ridderorden. Verz. 's-Rijks Munt.

Tijdschrift 1895, blz. 32. *Bijdragen 2^e druk*, Nr. 521, 522, waarbij de navolgende aanteekening: „Mr. N. P. J. KIEN werd geboren te 's-Hertogenbosch in het huis op den Papenhulst, Wijk F, Nr. 105, 22 September 1800 en overleed te Brussel 17 September 1879.” Als burgemeester werd hij eervol ontslagen bij K. B. van 9 Februari 1878, Nr. 2, met ingang van 1 April 1878.

6. 1864. 18 April.

50 Jarige schutterlijke dienst van H. W. ROELANTS te Schiedam.

Vz. Tusschen een saangebonden lauwer- en eikenlooftak.

AAN
 DEN HOOG EDEL
 GESTRENGEN HEER
 H. W. ROELANTS
 Lⁱ KOLONEL KOMMANDANT
 DER DIENSTDOENDE
 SCHUTTERY TE SCHIEDAM,
 BY GELEGENHEID ZYNER
 VYFTIGJARIGE SCHUTTERLYKE
 DIENSTVERVULLING, DOOR
 DE ONDEROFFICIEREN
 EN KORPORAALS
 ALS BLYK VAN
 HOOGACHTING
 AANGEBODEN.

Kz. Het wapen 1) van het geslacht ROELANTS, met helm en dekkleeden.

Omschrift: ☉ 18 APRIL 1814—18 APRIL 1864
 Brons, 46 m.M., door W. PAUWELS & ZOON.
 Verz. v. DIJK v. MATENESSE.

7. 1864 26 April.

Deventer voor 50 jaar van het fransche
 juk bevrijd.

Vz. Op eene verhevenheid, waarop: DAVENTRIA en waaruit een oranjeboom omhoogschiet, staat de nederlandsche leeuw, met den rechterachterpoot de boeien vertredende, met de

---

1) In een veld van blauw een akker met korenaren van goud, gedekt door een helm van zilver, het helmdek is een wereldbol met evenaar, zu naturel, en is als „wentelend” (roulant) een allegorie op den naam Roelants, de dekkleeden zijn van goud en blauw.

voorpooten een ovaal schild houdende, waarop het gekroonde wapen van Deventer, en de nederlandsche vlag, op den middenbaan de woorden: VRIJHEID MET ORANJE. Op den achtergrond: Rechts: opgaande 'zon, Links: gezicht op Deventer met vlag op den toren der groote kerk.

Onder: XXVI APRIL

MDCCCLXIV.

Kz. In lauwerkrans:

DE GEMEENTE
DEVENTER
TER HERINNERING
AAN HARE VERLOSSING
UIT DE MAGT
DER FRANSCHEN
OP
DEN XXVI APRIL
MDCCCLXIV.

Brons, 38 m.M Verz. Z.

Tijdschrift 1895, blz. 32 (als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.)

8. Als voren.

Vz. Het gekroonde wapen van het genootschap „*Demosthenes*” (de letter D op een veld, gedeeld zilver en rood).

Omschrift:

LETTERLIEVEND GENOOTSCHAP
DEMOSTHENES · DEVENTER

Kz. In het veld de gekroonde arend van het wapen van Deventer, ter weerszijde eene versiering, boven: 26 APRIL 1814, beneden: 26 APRIL 1864.

Tin, 35 m.M. Verz. TEYLER.

Deze penning werd geslagen aan de fabriek WILHELM en door de werklieden dier fabriek bij den gehouden optocht rondgestrooid, volgens Kat. SMITS VAN NIEUWERKERK Nr. 3416.

9. Als voren.

Vz. Het gekroonde wapen van Deventer tusschen het jaartal 1814.

Kz. Onder twee kruiselings geplaatste palmtakken:

BOUWKUNDIGE
VEREENIGING

1864.

Tin, 42 m.M. Verz. TEYLER.

10. 1864 18 Juni.

25Jarig huwelijk van Z. M. Koning WILLEM III met H. M. SOPHIA VAN WURTEMBERG.

Vz. De hoofden van het Koninklijk paar accolés, omgeven door samengestrikte lauwer- en mirtetakken. Daaronder rechts W. P(auwels) & Z(oon).

Kz. De nederlandsche maagd met speer en vrijheidshoed gezeten in een tuin, haar linkerhand rust op de door de koningskroon gedekte wapens van Nederland en Wurtemberg,

aan hare rechterzijde ligt de nederlandsche leeuw, achter haar opgaande zon.

Omschrift: HERINNERING AAN 18 JUNIJ 1839

In de afsnede: XXV.

Tin, 50 m.M. Verz. Z.

Bestaat ook in zilver en brons, Verz. Teyler. Volgens mededeeling van Mr. L. W. A. BESIER, zou deze penning op verzoek van hoogerhand *niet* zijn uitgegeven.

Oranjepenningen 1259.

11. Als voren.

Vz. De linksgewende hoofden van het Koninklijk paar accolés. Daaronder WP & Z. (W. PAUWELS & ZOON).

Kz. In krans van lauwer- en eikenbladeren:

1839.

18 JUNIJ

1864.

Tin, met oog en ring, 26 m.M. Verz. Z, bestaat ook in koper, Verz. ENSCHEDÉ.

Oranjepenningen 1260.

12. 1864 Juni.

W. PUTMAN 65 jaar organist te Oudewater.

Vz. De H. CECILIA het orgel bespelende, daarboven in den rand: S^T CECILIA.

Ter zijde rechts: J. P. M. MENGER F.

Kz.

DEN HEERE

W. PUTMAN

VOOR 65 JARIG
DIENSTBEToon
ALS ORGANIST
DER R : K : KERK
TE OUDEWATER
UIT ERKENTELIJKHEID
OPGEDRAGEN
JUNIJ 1864.

Brons, 48 m.M. Verz. Z.

13. 1864. Juni.

C. VERGOUW 65 jaar koorzanger te Oudewater.
Vz. Als N°. 12.

Kz.

DEN HEERE
C. VERGOUW
VOOR 65 JARIG
DIENSTBEToon
ALS KOORZANGER
DER R : K : KERK
TE OUDEWATER
UIT ERKENTELIJKHEID
OPGEDRAGEN
JUNIJ 1864.

Brons, 48 m.M. Verz. Z.

14. 1864. 11 Juli.

Muziekfeest te Argen.

Vz. Voor een stralenschietende zon een
trofee van muziekinstrumenten.

Kz. In een lauwerkrans:

GEDENKPENNING
 TER HERINNERING
 AAN
 HET MUZIEKFEEST
 TE ARGEN
 OP DEN 11 JULIJ
 1864.

Brons, 38 m.M. Verz. TEYLER.

15. 1864. 1 Augustus.

Draagpenning der vereeniging voor fabrieks-
 en handwerksnijverheid, afdeeling Utrecht.

Vz. Het wapen der stad Utrecht, daarboven:
 1864, daaronder: 1 AUG.

Omschrift: *VEREENIGING VOOR FA-
 BRIEKS EN HANDWERKSNIYVERHEID

Kz. Onder een hoorn van overvloed, waaruit
 een hamer, passer en winkelhaak vallen, een
 bijenkorf, omgeven door attributen van fa-
 brieks- en handwerksnijverheid.

Kompositie, met oog en ring, 23 m.M. Verz. Z.
 aan rood strikje met witten overslag.

Deze Vereeniging werd in 1851 opgericht en tracht haar doel te bereiken door het houden van tentoonstellingen; het stichten, ondersteunen en verbeteren van industrie- en handwerkscholen; het uitschrijven van prijsvragen; het uitreiken van vereerende getuigschriften aan werklieden, wegens bekwaamheid, trouwen en langdurigen dienst bij denzelfden meester; door jongelieden die uitmuntten in gedrag en bekwaamheid, enz. in de gelegenheid te stellen zich verder te ontwikkelen. Zij is gevestigd te 's-Gravenhage en telt 10 afdeelingen.

16. 1864. 15 Augustus.

37 $\frac{1}{2}$ Jarig huwelijk van H. I. BLOEMEN en
C. W. E. LANTZENDÖRFFER te Amsterdam.

Vz. De emblemen van geloof, hoop en
liefde (vlammend hart, rustende op anker en
kruis en sautoir,) binnen een door een slangen-
rond omgeven cirkel.

Omschrift: * DIE AAN DEEZ DRIE ZICH HOUDT
* HEEFT OP GEEN ZAND GEBOUWD

Kz.

TER
HERINNERING
AAN DE
37 $\frac{1}{2}$ JARIGE
ECHTVEREENIGING
VAN
H. I. BLOEMEN
EN
C. W. E. LANTZENDÖRFFER
HUNNE DANKBARE KINDEREN
D^r. D. I. WILLET
M. BLOEMEN
H. LUDEN
I. BLOEMEN.

Omschrift: GEVIERT TE AMSTERDAM DEN VYF-
TIENDEN AUGUSTUS 1864.

Brons, 50 m M. Nal. J. ELION.

17. 1864 15 Augustus.

25 Jarig huwelijk van H. R. W. DE BRUIJN
en C. J. M. SERRUIJS.

Vz. Onder een hemellicht, twee uit de wol-

ken komende saamgevouwen handen, aan een lint twee door een rozenkrans omgeven wapenschilden vasthoudende, die op een gevleugeld engelenkopje rusten. In het schild links:

K. R. W.

D. B.

en rechts: C. J. M.

S.

Omschrift boven: AB OPTATAM PERVENIANT SENECTUTEM! en beneden ET POSTEA VITAM HABEATIS ÆTERNAM RIT: ROM:

Kz. Boven een druiventros en bladeren:

XV AUGUSTUS MDCCCXXXIX.

daaronder: ZILVEREN

BRUILOFTSFEEST

VAN

H. R. W. DE BRUIJN

EN

C. J. M. SERRUIJS

XV AUGUSTUS MDCCCLXIV.

Brons, 49 m.M., door J. P. M. Menger. Verz. TEYLER.

18. 1864. 15 Augustus.

25 Jarig huwelijk van C. J. J. M. SERRUIJS
en A. L. M. DE BRUIJN.

Vz. als de vorige doch op de schilden

links: C. J. J. M. en rechts: A. L. M.
S. D. B.

Kz. In het veld: ☼
 ZILVEREN
 BRUILOFTSFEEST
 VAN
 C. J. J. M. SERRUIJS
 EN
 A. L. M. DE BRUIJN
 ☼

omschrift boven: XV AUGUSTUS MDCCCXXXIX.

beneden: XV AUGUSTUS MDCCCLXIV.

Brons, 49 m.M. Verz. Rijksmunt.

Door J. P. M. MENGER.

10. 1864. 16 Augustus.

Opening van het Paleis voor Volksvlijt
 te Amsterdam.

Vz. Gezicht op het gebouw.

Onderschrift:

PALEIS VOOR VOLKSVLIJT
 TE
 AMSTERDAM

Links: J. E(LION)

Kz. Opschrift: GEOPEND
 16 AUGUSTUS
 1864.

Brons en tin, 34 m.M. Verz. Z.

In zilver Verz. TEYLER.

De Vereeniging voor Volksvlijt, gesticht door DR. SAMUEL SARRHATI, schreef 7 Juli 1856 eene leening, groot / 1.000.000 uit, tot stichting van een paleis voor industrie in de hoofdstad, welke leening in een paar uur tijds meer dan volteekend was. In tegenwoordigheid van den Koninklijken Beschermer Z. M. WILLEM III,

werd 7 September 1859 de eerste der 2000 palen, waarop het paleis rust, in den grond geheid en 18 April 1860, de eerste ijzeren kolom gesteld. Het verrijst op de plaats der oude Utrechtsche poort en vroegere Ossenmarkt op terrein door de gemeente in erfpacht afgestaan, gedeeltelijk op den aangekochten tuin Flora en is lang 125½ M. grootste breedte 81 M., hoogte 31½ M., de koepel 49 M. zonder het beeld. Prins FREDERIK DER NEDERLANDEN was eere-voorzitter van den Raad van Toezicht. De fundeering werd aangenomen voor f149.874.—, de bovenbouw voor f616.000.—.

Het ontwerp van het Paleis werd gemaakt door den architect C. OUTSHOORN.

20 1864. 14 September.

250 Jarig bestaan der Groninger hoogeschool.

Vz. Rechts zittende Minerva met de rechterhand wijzend op een helderstralend hemellicht, tegenover haar Clio met stift en geschiedrol, waarop: CCL

Omschrift: SEMPITERNA   SPECTA

In de afsnede: D. v(an) D(er) K(ellen) F.

Kz. In een krans van rechts lauwer- en links eikenbladen, op den strik waarvan het gekroonde universiteitswapen rust:

AD
 CONSECRANDAM
 MEMORIAM · QUINTORUM
 SEMISAECLARIUM
 ACADEMIAE · GRONINGANAE
 D. XIV. M. SEPTEMBRIS
 A. CIO DCCCCLXIV
 PIE. LAETEQUE
 CELEBRATORUM

Zilver, 51 m.M. Verz. Z. Bestaat ook in brons.

Tijdschrift 1895, blz. 33.

Op het einde der middeleeuwen bestonden te Groningen twee hoogeschoolen, van de fratres communis vitae en van de St. Martinuskerk, welke laatste vooral zéér beroemd was en in de 16e eeuw honderde buitenlandsche studenten telde, doch beiden gingen tijdens den tachtigjarigen oorlog teniet.

Na de verovering der stad door Prins MAURITS in 1594, werden terstond door de staten der provincie plannen beraamd tot oprichting eener universiteit.

In Juli 1614 verscheen het oprichtingsbesluit en 23 Augustus d.a.v. werd ze plechtig ingewijd. Bij dekreet van 22 Oktober 1811 werd ze als „Academie” bij de „Université de France” gevoegd. Bij K. B. van 2 Augustus 1815 werd ze Rijks-Universiteit met 5 fakulteiten. In 1850 werd een nieuw kollegegebouw gesticht.

21. 1864. 2 December.

25 Jarig bestaan der Vereeniging „Arti et Amicitiae” te Amsterdam.

Vz. De voorgevel van het vereenigingsgebouw, daarboven:

ARTI ET AMICITIAE

daaronder: OPPERIGT

MDCCCXXXIX

J. P. V. D. K. F. (VAN DER KELLEN)

Kz. Omschrift: VIJF - EN - TWINTIG-JARIG BESTAAN GEVIERT TE AMSTERDAM DECEMBER MDCCCLXIV.

In het veld: O P R I G T E R S

J. W. PIENEMAN

J. A. KRUSEMAN

L. ROJER

A. B. B. TAUREL

M. G. TETAR VAN ELVEN

C. VAN BEVEREN
 H. W. COUWENBERG
 J. S. DOUËR
 A. J. EIJMER
 C. L. HANSEN
 C. W. M. KLIJN
 J. P. LANGE
 N. PIENEMAN
 C. J. L. PORTMAN
 D. J. SLUIJTER
 C. STEFFELAAR
 J. B. TETAR VAN ELVEN
 W. VERSCHUUR.

Brons, 58 m.M. Verz. Rijksmunt.

Bij gelegenheid van de opening der gebouwen van de in 1838 opgerichte maatschappij „Natura Artis Magistra”, 9 September 1839, opperde de architect M. G. TETAR VAN ELVEN, tegen zijne medebestuurleden en direktoren der Kon. Akademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam A. B. B. TAUREL, graveur en J. A. KRUSEMAN, schilder, het plan om eene societeit van kunstenaars op te richten, welk plan nader werd besproken 19 September 1839, ten huize van den heer TAUREL, tusschen de drie genoemden en hunne kollega's J. W. PIENEMAN schilder en L. ROYER, beeldhouwer.

Den 3en December 1839 riepen zij de op den penning vermelde oprichters op tot eene vergadering in het lokaal „de Karseboom”, waarbij men zich aan had te melden met het wachtwoord „Kunst en Vriendschap”, hetwelk tot naam werd gegeven aan de op dien avond opgerichte kunstenaars-vereeniging, die zich ten doel stelt den bloei der beeldende kunsten te bevorderen en den zin daarvoor in het algemeen te ontwikkelen door tentoonstellingen en kunstbeschouwingen, bibliotheek en leeszalen; de verbroedering der kunstenaars, door middel van hare zalen open te stellen voor het gezellig verkeer; terwijl tevens een fonds voor de weduwen en weezen der leden-kunstenaars bestaat.

Het gebouw der vereeniging ligt aan het Rokin, tegenover dat der Ned. Bank.

Bij het feest op 2 December 1864 gevierd, werd eene feestuitvoering gegeven, bestaande in tableaux-vivants, met voordrachten, zang en muziek, woorden van Mr. JACOB VAN LENNEP, muziek van G. A. HEINZE.

Een der laatste merkwaardige feiten in de geschiedenis der vereeniging is de tentoonstelling van schilderijen, teekeningen en etsen van leden in de Keizerlijke Akademie van Wetenschappen te St. Peters-

burg, waarvan de katalogus, bevattende 179 nummers, in Russisch en Fransch, gedrukt bij de firma Roeloffzen & Hübner te Amsterdam, eene zéér fraaie proeve van Hollandsch drukwerk is.

22. 1864. 27 December.

De Koning aan B. BRUGSMA, onderwijzer
aan de kweekschool te Groningen.

Vz.'s-Konings rechtsgewend hoofd, daaronder:

V. D. K.

Omschrift: WILLEM III KONING DER NED.

G. H. V. L.

Kz. Binnen een krans van bloemen en bla-
deren:

AAN
B. BRUGSMA
VOOR UITNEMENDE DIENSTEN
AAN HET VOLKSONDERWIJS
GEDURENDE 50 JAREN BEWEZEN
VAN WEGE DEN KONING
27 DECEMBER
1864.

Brons, 51 m.M., Verz. Rijksmunt.

Deze en enkele dergelijke hierna omschreven penningen werden bij afzonderlijk Kon. Besluit toegekend. Na 1866 werden deze onderscheidingen vervangen door geschenken van boekwerken, doch in de laatste jaren zijn ook die geschenken afgeschaft.

23. 1864.

Gedenkpenning van wege het Rijk aan
J. B. P. F. GONGGRIJP vereerd.

Vz. Het nederlandsche wapen met de twee
leeuwen als schildhouders daaronder op een lint:

JE MAINTIENDRAI.

Kz. In het veld:

AAN
 J. B. P. F. GONGGRIJP
 GEWEZEN ZENDELING-LEERAAR
 BIJ 'DE INLANDSCHE
 CHRISTEN-GEMEENTEN
 TE DEPOK EN TOEGOE
 IN NEDERLANDSCH INDIË,
 VOOR VERSPREIDING
 VAN NUTTIGE KENNIS
 ONDER DEN INLANDER
 IN NEDERLANDSCH INDIË.
 1864.

Brons, 40 m.M. Leidsch penningkabinet.

Aan 's Rijksmunt geslagen op verzoek van
 den Minister van Koloniën, dd. 17 Januari 1865,
 Letter F n°. 36.

Tijdschrift 1895, blz. 35, als gesneden door
 D. v. D. KELLEN.

24. 1864.

Prijspenning der stad Maastricht.

Vz. Een gevleugelde vrouw de face staande
 en het gekroonde wapen van Maastricht voor
 hare voeten houdende, daaronder: G. JEHOTTE F.

Omschrift: DE STAD - MAASTRICHT.

Kz. Een eikenkrans.

Zilver en brons, 38 m.M. Verz. Z.

Dezelfde komt ook voor in zilver, gevat in
 breeden geornamenteerden rand met in den
 eikenkrans gegraveerd:

Maatschappij
van
Landbouw
in
Lomburg
A. H. Valk Jr.

52 m.M. Verz. A. BEGEER.

25. 1864.

De loge l'Union Royale te 's-Gravenhage
aan F. DUNKLER.

DEN

ZEER VERDIENSTELIJKEN BR.

F. DUNKLER

DIRECTEUR DER MUZIK
(passer en winkelhaak)

DE H. EERW. M. VAN EER

EN

DE A. LOGE L'UNION ROIJALE

MDCCLXIV.

De andere zijde van dezen penning is onbekend. Beschreven naar den stempel aan 's-Rijksmunt aanwezig. 41 m.M. *Cat. Stempels* n°. 259.

FRANS DUNKLER werd 24 Febr. 1816 te Namen geboren. Zijn vader, kapelmeester van de 11e afd. Infanterie te Luik, onderrichtte hem vroegtijdig in de muziek en hij werd reeds 23 Sept. 1827 met speciale vergunning van Prins FREDERIK, Kommissaris generaal van Oorlog, tot muzikant te kl. (solo-klarinetist) aangesteld. In 1829 bij de oprichting van het regiment Grenadiers en Jagers werd zijn vader de vorming van het muziekkorps opgedragen en ging de

zoon mede als muzikant 1e kl. (solo-es-klarinetist en trombonist); als zoodanig maakte hij den 10 daagschen veldtocht mede en verwierf het metalen kruis. Hij was 10 jaar als solo-klarinetist aan de Haagsche opera verbonden. Bij zijne gebleken begaafdheid werd DUNKLER, vooral in de samenstelling van arrangementen, een man van buitengewoon groote en zeldzame beteekenis. Voor militaire muziek arrangeerde hij bijna alle meer bekende symphonien en ouverturen van HAYDN, MOZART, BEETHOVEN, SPOHR, MENDELSSOHN, SCHUMANN, GADE, BERLIOZ en WAGNER; fantaisien uit alle bekende opera's en solostukken; en hij deed dit met zulk een talent, dat die arrangementen de oorspronkelijke scheppingen zeer nabij komen. Tot tweemaal toe in 1852 en 1860 sloeg hij het vereerend aanbod af om directeur van de Musique de la Garde te Parijs te worden, zoo ook in 1860 het aanbod der direktie van de Rotterdamsche Schutterijmuziek. Verschillende binnen- en buitenlandsche ridderorden vielen hem ten deel en bij zijn 50 jarig jubileum, op 23 Sept. 1877, gaven de nederlandsche kunstenaars hem blijken van groote vereering en gehechtheid.

Uit zijn staat van dienst blijken de volgende benoemingen: 12 April 1849 tot kapelmeester van het muziekkorps van het Regiment Grenadiers en Jagers (later Koninklijke Kapel); bij Kon. Besl. van 2 Aug. 1861 tot directeur der muziek van het korps met den rang van 2e luitenant; bij Kon. Besl. van 18 Sept. 1864 werd hem de rang van 1e luitenant en bij Kon. Besl. van 24 Juni 1871 die van kapitein verleend.

De verdienstelijke man stierf 16 Sept. 1878 te 's Gravenhage, nadat hij de Kapel van genoemd Regiment tot een hoogen trap van bloei had weten te brengen. Ten bewijze hiervan zij vermeld, dat zijne kapel op een internationalen wedstrijd van militaire muziekkorpsen te Parijs in 1867 den tweeden prijs behaalde. Zijne bibliotheek, bestaande uit 2000 partituren, werd na zijn dood door den Staat ten behoeve van genoemde kapel aangekocht.

Hij werd 19 September 1878 op Eik-en-Duinen begraven.

26. 1864.

Gegraveerde penning in goud vereerd aan PANGERAN BANDAHARA VAN PONTIANAK, ABDOE 'L RACHMAN BIN ABOE BAKAR AL-KADRI, wegens het dempen van onlusten in Sintang, hangende aan een gouden keten.

Vz. Nagenoeg gelijk DIRKS n°. 705, de leeuwen en het wapen op een in het midden uitgesneden plank, waaromheen zich het lint met de wapenspreuk slingert, daaronder allerlei sieraden en guirlandes.

Kz. Opschrift tusschen krullen:

HET
 NEDERLANDSCH INDISCH
 GOVERNEMENT
 AAN DEN
 PANGERAN BANDAHARA
 VAN
 PONTIANAK
 ABDUL RACHMAN
 BIN ABOE BAKAR ALKADRI
 VÓOR ZIJNE VELE EN GOEDE DIENSTEN
 GEDURENDE DE ONLUSTEN IN DE
 AFDEELING SINTANG
 — 1864 —

Daaronder in arabische karakters het navolgende maleische opschrift, zijnde eene vertaling van bovenstaand hollandsche:

گورنمین ہندی ندرلند
 کفد
 فخران بندھار عبد الرحمن
 بن ابو باکر القدري د منتیانق
 اولہ کرن باپق فخرجاہ دن یہ باپق
 قد کتیک فراغ د افدیلق سینتق
 — 1864. —

Ovaal 59 bij 52 m.M. en relief gegraveerd.
Galvanoplastische afdruk in de Verz. van het
Bat. Gen. van K en W. *Cat.* 1896 n°. 105.
Mededeeling van mr. J. A. VAN DER CHIJS
lands-archivaris te Batavia

27. 1865. 8 Januari

Ter eere van F. A. VAN RAPPARD te
's-Gravenhage.

Vz. binnen een eiken- en accaciakrans, ver-
eenigd door een lint met de woorden: UNION
ROYALE, een passer, een winkelhaak en een
hamer onder een vlammende ster met de
letter: G.

Kz. in het veld:

AAN
DEN Z. V. BR.
F. A. VAN RAPPARD
ALS BLIJK VAN
TOEGENEGENHEID EN DANK
VOOR
AAN DE LOGE
BEWEZEN DIENSTEN
8 JANUARI
1815—1865

Brons, 50 m.M.

Tijdschrift 1895, blz. 36 (als gesneden door
D. v. D. KELLEN).

FRANS ALEXANDER ridder VAN RAPPARD, geboren te Utrecht, 24
April 1793, hoofd-ambtenaar aan het Departement van Oorlog, lid
van het Prov. Utr. Gen. en van de Maatsch. van Ned. Letterkunde
te Leiden, kommandeur van den Ned. Leeuw, ridder van den

Eikenkroon met de Ster, overleed te Utrecht 19 Februari 1867. Hij hield zich vooral bezig met geschied- en oudheidkundige nasporingen en gaf enkele verhandelingen uit.

28. 1865. 1 Maart.

Overlijden van H. M. ANNA PAULOWNA
Koningin weduwe der Nederlanden.

Vz. het rechtsgewend, gediademeërd borst-
beeld, daaronder: J. ELION F.

Omschrift: ANNA PAVLI F. IMP. RVSS. GVLIEL-
MI. II REG. NEDERL. CONIVX.

Kz. in het veld:

GENERIS
MAIESTATEM
AEQVAVIT
VIRTVTIBVS.

Omschrift: N. PETROPOLI. XIX. JAN. CIOIOCCXCV.
D. HAGAE. COM. KAL. MART. CIOIOCCCLXV.

Zilver en brons, 66 m.M. Verz. TEYLER.

Oranjepenningen 1271.

Grootvorstin ANNA PAULOWNA van Rusland, geboren te Peters-
burg 7/19 Januari 1795, huwde in de Hofkerk aldaar 21 Februari
1816, met den toenmaligen Prins van Oranje, later Koning Willem II
(zie Dirks n. 80 e. v.) Dit huwelijk was het werk van CZAR
ALEXANDER, die groote sympathie koesterende voor den prins, gaarne
een verbond zag tot stand komen tusschen hem en zijne geliefde jongste
zuster. Uit dit huwelijk werden geboren 5 kinderen, 19 Febr. 1817,
WILLEM ALEXANDER PAUL FREDERIK LODEWIJK, later Koning WIL-
LEM III.

2 Augustus 1818, WILLEM ALEXANDER FREDERIK KONSTANTIJN
NIKOLAAS MICHAEL, op 29-jarigen leeftijd overleden, 20 Februari 1848,
als generaal der kavallerie.

13 Juni 1820, WILLEM FREDERIK HENDRIK.

21 Mei 1822, WILLEM ALEXANDER FREDERIK ERNST KASIMIR,
slechts enkele maanden oud geworden.

en 8 April 1824, WILHELMINA MARIA SOPHIA LOUISE, latere groot hertogin van Saxon-Weimar-Eisenach. ANNA PAULOWNA werd 17 Maart 1849 Koningin-Weduwe, door overlijden van WILLEM II te Tilburg; juist 16 jaar later, 17 Maart 1865, werd haar stoffelijk overschot in den Koninklijken grafkelder te Delft bijgezet.

29. 1865. 1 Maart.

50 Jarig huwelijk van J. S. WOR en Z. A. CATS.

Vz. Hymen de face staande in de linkerhand een brandende toorts, en in de rechterhand een lauwerkrans boven een altaar houdende, waarop twee brandende harten geplaatst zijn.

In de afsnede: VAN DER KELLEN J^r. F.

Kz. in het veld onder een stralende zon:

TER GELEGENHEID
VAN
HET 50 JARIG
HUWELIJK
VAN
JAN SAMUEL WOR
EN
ZWANA ALIDA CATS
1 MAART 1865
Ps. 103.

Brons, 42 m.M. Verz. TEYLER. De kinderen ontvingen een ex. in verguld zilver.

30. 1865. 22 Maart.

100 Jarig bestaan der firma WESSANEN & LAAN te Wormerveer.

Vz. In een lauwerkrans:

100 JARIG
BESTAAN
DER FIRMA
WESSANEN EN LAAN
TE WORMERVEER
22 MAART
1865

Kz. In het veld:

⊗
22 MAART 1765
ADRIAAN WESSANEN
DIRK LAAN.
10 JANUARIJ 1789
DIRK LAAN
6 MAART 1795
REMMERT LAAN.
1 JANUARIJ 1831
JAN LAAN
1 JANUARIJ 1832
JAN LAAN
ADRIAAN LAAN.
1 JANUARIJ 1851
JAN LAAN

Brons, 40 m.M. Verz. TEVLER.

Tijdschrift 1895, blz. 35, als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.

De firma heeft een groote olieslagerij en meelfabrieken; in 1868 brandden deze fabrieken geheel af, in den nacht van 14 op 15 Augustus 1898 brandde de olieslagerij, de beide aangrenzende meelfabrieken „De Vlijt” en het pakhuis „la Plata”, geheel af, alleen de meelvoorraden bleven grootendeels gespaard. De schade beliep ruim 1 milioen, 100 arbeiders werden werkeloos.

31. 1865. 7—12 April.

Prijspenning der tentoonstelling van
tuinbouw te Amsterdam.

Vz. Flora zwevende boven een wereldbol,

waarop: 1865 --AMSTERDAM. Zij houdt in hare rechterhand een lauwerkrans en stort met de linker een met bloemen gevulden hoorn van overvloed uit. In het veld, links: LEOPOLD WIENER en rechts: BRUXELLES

Kz. een met linten omwonden bloemenkrans, waarop beneden het nederlandsche wapen rust. Zilver en brons, 57 m.M., Verz. TEYLER.

32. 1865. 23 April.

50 Jarig huwelijk van W. PUTMAN en
A. ROSWEIJDE, te Oudewater.

Vz. Geheel gelijk aan n°. 17, doch thans op het schild links de letters: W. P. en op dat rechts: A. R.

Kz. XXIII APRIL MDCCCXV.
DE ZOONS
VAN
J. PUTMAN EN A. VAN DAM
AAN
OOM EN TANTE
W. PUTMAN EN A. ROSWEIJDE
OP HUN GOUDEN
BRUILOFTSFEEST.
XXIII APRIL MDCCCLXV.

Brons, 49 m.M. Leidsch Penningkabinet.

33. 1865. 30 April.

Opening van het Nederlandsch Israëlitisch
Jongens-weeshuis te Amsterdam.

Vz. Charitas met een jongentje op haar

schoot de linkerhand rustende op het hoofd van een tweede, die met een boek in de hand naast haar staat. Rechts leunt tegen deze groep een ovaal schild met het z.g. zegel van Salomo (twee dooreengestrengelde driehoeken)

Opschrift in Hebreeuwsche karakters:

Mégadlé Sethomim d. w. z.:

Doe wel aan de weezen.

Onder staat: J. ELION FEC.

Kz. Gezicht op den voor- en rechterzijgevel van het weeshuis.

Omschrift: NEDERL. ISRAELITISCH JONGENS WEESHUIS TE AMSTERDAM. in de afsnede:

PLEGTIG GEOPEND
4 IJAR 5625
30 APRIL 1865
C. OUTSHOORN ARCHIT.

Brons, 69 m.M. Verz. Z, bestaat ook in zilver. Verz. TEYLER.

34. 1865. April.

ANTINOUS, tweede muntproef van den graveur J. P. M. MENGER.

Vz. Rechtsgekeerd borstbeeld van ANTINOUS, daaronder: J. P. M. MENGER, daarachter APRIL 1865

Kz. Een lauwerkrans.

Brons, 41 m.M., Verz. TEYLER.

35. 1865. 10 Mei.

Eereteeken voor hen die, in nederlandschen dienst aan de krijgsvrictingen in de jaren 1813—1815, ter herstelling en bevestiging van Neêrlands onafhankelijk volksbestaan, een werkzaam deel hebben gehad.

Kruis met vijf armen.

Vz. In rond medaillon 1813

Kz. In rond medaillon 1815

Zilver, met oog en ring, hoog 34 m.M., door W. PAUWELS & ZOON, Verz. Z., aan oranjelint met twee witte strepen (door DIRKS beschreven en afgebeeld onder n°. 64.)

Ingesteld bij K. B. dd. 10 Mei 1865 Stbl. 32 luidende:

WIJ WILLEM III, ENZ.

Willende aan Neerlands strijders van 1813—1815 een openlijk bewijs geven van Onze erkentelijkheid voor hetgeen door hen in die gedenkwaardige jaren is verrigt: — en verlangende, dat dit blijk tevens strekke tot herinnering aan de herstelling en bevestiging van Neerlands onafhankelijk volksbestaan;

Op de voordragt van Onzen Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog, van den 23sten April 1865, lit. H⁶ Kabinet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 9^{den} Mei 1865, no. 7;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Voor hen, die in de jaren 1813—1815 in Nederlandsche dienst aan de altijd gedenkwaardige krijgsvrictingen, ter herstelling en bevestiging van Neerlands onafhankelijk volksbestaan, een werkzaam aandeel hebben gehad, wordt een eereteeken ingesteld.

Art. 2. Dit eereteeken bestaat in een zilveren kruis met vijf armen.

Op de eene zijde van het kruis is in het midden het jaartal 1813 en op de andere zijde het jaar 1815 gestempeld.

Het wordt op de linkerborst gedragen aan een oranjelint, ter breedte van 2.75 duim met twee witte strepen.

Het lint mag zonder eereteeken niet worden gedragen.

Art. 3. Onze Minister van Oorlog wordt gemagtigd het eereteeken met een daarbij gevoegd certificaat, ingerigt naar het bij dit besluit behoorend model, nit te reiken.

Art. 4. De belanghebbenden doen hunne aanspraken op het eereteeken gelden bij Onzen Minister van Oorlog.

Bij de aanvragen wordt zooveel mogelijk een staat van dienst of eenig ander behoorlijk bewijs van dien aard gevoegd, waaruit de aanspraak op het eereteeken blijkt.

Indien hij, die de aanvraag doet, niet meer in 's Rijks dienst, noch gepensionneerd is, wordt door hem tevens overgelegd een bewijs van goed burgerlijk gedrag, afgegeven door het gemeentebestuur zijner woonplaats.

Art. 5. Nopens het verbeuren van het eereteeken is de bepaling van toepassing, welke bij het Koninklijk besluit van den 19^{den} December 1832, n°. 72, ten aanzien van het Metalen Kruis is vastgesteld.

Art. 6. Het Departement van Oorlog wordt met het doen vervaardigen van de eereteekenen belast.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, de Ministeriele Departementen, Onzen Kanselier der beide orden en de Algemeene Rekenkamer, tot informatie.

CERTIFICAAT.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien hebbende Zijner Majesteits besluit van den 10^{den} Mei 1865. n°. 45, waarbij het Hoogstdenzelven heeft behaagd voor de strijders die in Nederlandschen dienst aan de altijd gedenkwaardige krijgs-

verrigtingen ter herstelling en bevestiging van Neerlands onafhankelijk volksbestaan, in de jaren 1813—1815, een werkzaam aandeel hebben gehad, een eereteeken in te stellen;

Verklaart, als daartoe bij voormeld besluit gemagtigd, dat

N. N.

gerechtigd is tot het dragen van voorschreven eereteeken, hetwelk hem als openlijk blijk zal strekken van 's Konings erkentelijkheid voor hetgeen door hem in die gedenkwaardige jaren voor het vaderland is verrigt.

Het kruis werd bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan der Militaire Willemsorde, welk feest om den invallenden Zondag, niet op den eigenlijken datum, (25 Juni) doch 27 Juni 1865, te Leiden werd gevierd, door Z. M. Koning WILLEM III, tijdens de plechtigheid in de Sint Pieterskerk, persoonlijk op de borst van den grijzen Prins FREDERIK gehecht.

Na afloop werd door den Minister van Oorlog, luitenant-generaal J. W. BLANKEN, bijgestaan door den generaal NEPVEU het kruis aan circa 600 oud-strijders op het feestterrein (Rapenburg) uitgereikt. (Zie H. HARDENBERG, *het Nationaal feest te Leiden, ter eere van de oud-strijders van de jaren 1813 en 1815 en ter viering van het halve eeuwfeest der M. W. O., 's Gravenhage*, de Gebr. v. Cleef). Volgens een noot waren bij de uitgave ruim 5000 ex. uitgereikt.

36. 1865. 8 Juni.

Maskerade der Leidsche Studenten.

Vz. Jonker WILLEM graaf VAN OOSTERVANT links te paard gezeten.

Omschrift: *MONI IOIE CALIIS NOR-
MADIE HOLLAND.*

Kz. Glad veld.

Omschrift: *☉ IN MEMORIAM DIEI NA-
TALIS CCXC ACAD. LVGD. BATAV. VIII
ANTE ID. IVN. MDCCCLXV*

Zilver en brons, 32 m.M. Verz. TEYLER.

Tijdschrift 1895, blz. 36, als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.

De maskerade stelde voor den intocht van jonker WILLEM graaf
VAN OOSTERVANT binnen Zierikzee in 1304

37. 1865. 18 Juni.

Vijftigste gedenkdag van den Slag
van Waterloo.

Vz. De viktorie reikt aan de nederlandsche
maagd een krans toe. Rechts op den achter-
grond het Waterloomonument, op den voor-
grond antieke wapenen. Links de nederland-
sche leeuw, die zijne kluisters verbroken heeft.

Opschrift:

boven: EENDRAGT MAAKT MAGT.

in de afsnede: 1815—1865.

Links ter zijde staat: S. DE VRIES, 'S HAGE.

Kz. Krans van eikenbladeren kruiselings
met linten omwonden, waarop boven de door
ééne kroon gedekte wapens van Noord- en
Zuid Nederland, onder dat van Nederland, rechts
die van Pruisen en Saxen-Weimar, links van
Groot-Brittannië en Ierland en Brunswijk.

In den krans het navolgende opschrift:

PR. v. ORANJE.

SAXEN-WEIMAR. PERPONCHER.

BRUNSWIJK-OELS.

UXBRIDGE WELLINGTON. PICTON.

BÜLOW. ZIETHEN.

BLUCHER.

Brons, 69 m.M., Verz. Z., in Zilver, Verz.
TEIJLER. *Oranjepenningen* 1261.

38. Als voren.

Vz. Trofee bestaande uit antieken helm
(waarop de nederlandsche leeuw is gegraveerd),
antiek zwaard en lauwertak, bestraald door
een hemellicht.

Daaronder op een lint ingestempeld:

16—18 JUNIJ 1815.

Opschrift boven: WATERLOO

onder: MDCCCLXV.

Kz. In een lauwerkrans:

DE STRIK

IS GEBROKEN,

EN WIJ ZIJN

ONTKOMEN.

P^s. CXXIV. v^s. 7.

Brons, 37 m.M. Verz. Z

Tijdschrift 1895, blz 36, als gegraveerd door

D. VAN DER KELLEN.

39. Als voren.

Vz. Dezelfde groep als op de Vz. van N°. 37.

In de afsnede: S. DE VRIES 'S HAGE

Kz. het Waterloo-monument waaronder: 1815

Omschrift: HERINNERING AAN HET HALVE

EEUWFEEST 18 JUNIJ 1865.

★ WATERLOO. ★

Tin, 40 m.M. met oog en ring, Kon. Kab.

(*Wordt vervolgd*)